

εν ολίγοις

ημερωτικό δελτίο

Νοέμβριος 2018

Στο παρόν τεύχος:

- Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Ευρωπαϊκού Δικαίου
“Νομοθετικές και Νομολογιακές Εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση”
- Δεύτερη διάλεξη της σειράς “Διαλέξεις Thyssen” με προσκεκλημένο τον Πρόεδρο του Κέντρου Φιλελεύθερης Στρατηγικής της Σόφιας, κ. Ivan Krastev
- Στήλη επικαιρότητας Brexit:
Έγκριση της Συμφωνίας Αποχώρησης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Α' Πανελλήνιο Συνέδριο Ευρωπαϊκού Δικαίου

Νομοθετικές και Νομολογιακές Εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Την Παρασκευή 2 και το Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2018 πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα Εκδηλώσεων της Εταιρίας Μακεδονικών Σπουδών στη Θεσσαλονίκη το Α' Πανελλήνιο Συνέδριο Ευρωπαϊκού Δικαίου με θέμα 'Νομοθετικές και νομολογιακές εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση', που ήταν αφιερωμένο στη Μνήμη του καθηγητή Δημήτρη Ευρυγένη, ιδρυτή του ΚΔΕΟΔ. Το συνέδριο συνδιόργανωσαν η Ελληνική Ένωση Ευρωπαϊκού Δικαίου (ΕΕΕΔ) και η Νομική Σχολή του ΑΠΘ.

Κατά την έναρξη του συνεδρίου χαιρετισμούς απηύθυναν ο Πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης Ευρωπαϊκού Δικαίου και Πρόεδρος του ΚΔΕΟΔ, καθηγητής Βασίλειος Σκουρής, και ο αναπληρωτής Κοσμήτορας της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ, καθηγητής Ιωάννης Στεφανίδης.

Η πρώτη ημέρα του συνεδρίου ήταν αφιερωμένη στις θεματικές του Διεθνούς Συνεδρίου Διεθνούς Ένωσης Ευρωπαϊκού Δικαίου (FIDE), που έλαβε χώρα στο Εστορίλ της Πορτογαλίας τον περασμένο Μάιο.

Κατά την πρώτη συνεδρία, υπό την προεδρία της Γραμματέως του ΚΔΕΟΔ, καθηγήτριας Χριστίνας Δεληγιάννη-Δημητράκου, οι κ.κ. Σύλβια Σταυρίδου, επίκουρη καθηγήτρια του ΔΠΘ, και Δέσποινα Αναγνωστοπούλου, αναπληρώτρια καθηγήτρια του ΠΑΜΑΚ, εθνικές εισηγήτριες για την πρώτη θεματική του συνεδρίου της FIDE υπό τον τίτλο 'Εσωτερική αγορά και Ψηφιακή Οικονομία', ανέπτυξαν αμφότερες καινοτόμα και τεχνικού χαρακτήρα ζητήματα. Η κ. Σταυρίδου μίλησε για τα ψηφιακά δίκτυα, τις πλατφόρμες διαμοιρασμού περιεχομένου και τον ρόλο των διαμεσολαβητών (ISP), ενώ η κ. Αναγνωστοπού-

Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Ευρωπαϊκού Δικαίου

Νομοθετικές και Νομολογιακές Εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση

λου για τις πωλήσεις κινητών, την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και τις συναφείς μεταξύ τους έννοιες της συνεργατικής οικονομίας και της οικονομίας του διαμοιρασμού. Η συνεδρία αυτή ολοκληρώθηκε με την εισήγηση της κ. Ελευθερίας Νεφράμη, καθηγήτριας του Πανεπιστημίου του Λουξεμβούργου και εθνικής εισηγήτριας για την τρίτη θεματική του διεθνούς συνεδρίου της FIDE υπό τον τίτλο 'Εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης', σχετικά με τις ενδιαφέρουσες νομολογιακές εξελίξεις για τις διεθνείς σφαιρικές οικονομικές συμφωνίες και τη μεταναστευτική πολιτική.

Στη δεύτερη συνεδρία προήδρευσε ο Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης Ευρωπαϊκού Δικαίου, ομότιμος καθηγητής και κάτοχος Έδρας Jean Monnet στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς, κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος. Οι εθνικές εισηγήτριες της δεύτερης θεματικής του διεθνούς συνεδρίου της FIDE υπό τον τίτλο 'Φορολογία, κρατικές ενισχύσεις και νόθευση του ανταγωνισμού' παρουσίασαν τα επιμέρους θέματα, που βρέθηκαν πρόσφατα στη νομική επικαιρότητα. Η κ. Αικατερίνη Σγουρίδου, επιστημονική συνεργάτις και στέλεχος της Μονάδας Κρατικών του ΚΔΕΟΔ, ανέλυσε την νομολογία των ενωσιακών δικαστηρίων ως προς τη διαπίστωση του επιλεκτικού χαρακτήρα των φορολογικών μέτρων και, κατόπιν, η κ. Αικατερίνη Σαμβαϊδου, επίκουρη καθηγήτρια του ΑΠΘ και κάτοχος Έδρας Jean Monnet, αφού αναφέρθηκε εκτενώς στις υποθέσεις tax rulings για τις τιμολογήσεις στις ενδο-ομιλικές συναλλαγές πολυεθνικών εταιριών όπως η Fiat, η Starbucks και

Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Ευρωπαϊκού Δικαίου

Νομοθετικές και Νομολογιακές Εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση

η Apple, επικεντρώθηκε στον τρόπο που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τεκμηρίωσε την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στις περιπτώσεις αυτές. Στη συνέχεια, η κ. Ευτυχία Μουαμελετζή, διευθύντρια ερευνών και συντονίστρια της Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων ΚΔΕΟΔ, εξέτασε σε βάθος τα καινοφανή και πολύπλοκα νομικά ζητήματα, που ανακύπτουν από την σκοπιά των κανόνων κρατικών ενισχύσεων κατά την εφαρμογή των Διμερών Επενδυτικών Συμφωνιών ('BITs').

Τη δεύτερη ημέρα του συνεδρίου, υπό την προεδρία του καθηγητή κ. Βασιλείου Σκουρή, ο έλληνας Δικαστής και Πρόεδρος Τμήματος του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κ. Μιχαήλ Βηλαράς, εξέθεσε τις απόψεις του για το εξαιρετικά σημαντικό θέμα της δικαστικής ανεξαρτησίας, καθώς και για τις αρχές της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αναγνώρισης, υπό το πρίσμα της πρόσφατης νομολογίας του ΔΕΕ. Ακολουθώντας, η εισήγηση του έλληνα Δικαστή και Προέδρου Τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κ. Δημητρίου Γρατσία, είχε ως αντικείμενο τον έλεγχο της νομιμότητας των διοικητικών πράξεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ζήτημα με ειδική βαρύτητα για τη δημοκρατική νομιμοποίηση των ενωσιακών θεσμών.

Το Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Ευρωπαϊκού Δικαίου υπήρξε ιδιαιτέρως επιτυχημένο, καθώς το παρακολούθησε πολυπληθές ακροατήριο ακαδημαϊκών, δικαστών, δικηγόρων και φοιτητών, που όλοι συμμετείχαν στην ζωντανή και εκτενή συζήτηση με την οποία ολοκληρώθηκαν και οι δύο ημέρες.

2^η Διάλεξη της σειράς Διαλέξεις **Thyssen**

με προσκεκλημένο τον Πρόεδρο του Κέντρου Φιλελεύθερης Στρατηγικής της Σόφιας, κ. **Ivan Krastev**

Η δεύτερη διάλεξη της σειράς "Διαλέξεις Thyssen" πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 26 Νοεμβρίου 2018 στη Θεσσαλονίκη στην αίθουσα του ΕΒΕΘ και την Τρίτη 27 Νοεμβρίου 2018 στην Αθήνα στο ξενοδοχείο Electra Palace, με προσκεκλημένο ομιλητή τον κ. Ivan Krastev, Πρόεδρο του Κέντρου Φιλελεύθερης Στρατηγικής της Σόφιας και μόνιμο μέλος στο Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών Επιστημών της Βιέννης. Ο κ. Krastev παρουσίασε το θέμα: «The Age of Imitation of Its Discontent: Απέτυχε η Ευρώπη; Ιστορικές και επίκαιρες ρωγμές στο ηπειρωτικό θεμέλιο».

Ο κ. Krastev, ένας από τους σημαντικότερους στοχαστές για ζητήματα που αφορούν την ευρωπαϊκή ήπειρο, ανέπτυξε τις σκέψεις του για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκφράζοντας παράλληλα τον προβληματισμό του για το ότι μπορεί και να μην υπάρξει μέλλον. Αναλύοντας αυτήν την απαισιόδοξη προοπτική, ο κ. Krastev τόνισε ότι ο μόνος τρόπος να αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος της διάλυσης είναι να αναγνωρίσουν όλοι πως βασικός παράγοντας της σημερινής κατάστασης της Ευρώπης είναι η προσφυγική κρίση. Η κρίση αυτή επιφέρει μια πολυπολιτισμικότητα, την οποία η Ένωση δεν αντέχει, και ευνοεί την επικράτηση λαϊκιστικών κομμάτων που εναντιώνονται έντονα στην εισροή μεταναστών και προσφύγων. Κατά την γνώμη του κ. Krastev, εάν η Ευρώπη επιθυμεί πραγματικά να μην ακολουθήσει το μονοπάτι του αυταρχισμού και του λαϊκισμού και να μη διακινδυνεύσει την ενότητά της, είναι υποχρεωμένη να υπερασπιστεί τους θεσμούς στους οποίους βασίστηκε και να προασπίσει τα ιδεώδη της φιλελεύθερης δημοκρατίας.

Αμφότερες οι εκδηλώσεις σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα ολοκληρώθηκαν με εξαιρετικά ενδιαφέρουσα συζήτηση.

Brexit

Έγκριση της Συμφωνίας Αποχώρησης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 25.11.2018 ενέκρινε τη Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας. Έτσι, κάλεσε την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα, για να διασφαλίσουν ότι η Συμφωνία μπορεί να τεθεί σε ισχύ στις 30 Μαρτίου 2019, προκειμένου να υλοποιηθεί μια εύτακτη αποχώρηση του ΗΒ.

Οι προβλεπόμενες στη συμφωνία ρυθμίσεις προστατεύουν τα δικαιώματα των Ευρωπαίων πολιτών που ζουν στη Βρετανία και των Βρετανών πολιτών που ζουν σε χώρες της Ε.Ε. Αυτό σημαίνει ότι όλοι μπορούν να συνεχίσουν να εργάζονται και να ζουν στην επιλεγείσα χώρα διαμονής τους ακριβώς όπως και πριν. Παράλληλα, καθορίζεται ο τρόπος πρόσβασης των βρετανικών χρηματοπιστωτικών εταιρειών στην ενιαία αγορά της Ε.Ε., που θα κινείται στα πρότυπα των αμερικανικών και ιαπωνικών εταιρειών (καθεστώς ισοδυναμίας). Προβλέφθηκε, περαιτέρω, μηχανισμός επίλυσης των τυχόν ανακυπτουσών διαφορών κατά την εφαρμογή και ερμηνεία της συμφωνίας. Προβάδισμα δίδεται στην πολιτική διευθέτησης τυχόν διαφωνιών. Ωστόσο, σε περίπτωση μη ευδοκίμησης μίας τέτοιας διευθέτησης, αναλαμβάνει ειδική ομάδα διαιτησίας (arbitration panel), η οποία αυτονόητα θα ζητά τη συνδρομή του Δικαστηρίου της ΕΕ, όταν ανακύπτει ζήτημα ενωσιακού δικαίου.

Το σχέδιο προβαίνει σε εκτενή αναφορά για το ζήτημα της μεταβατικής περιόδου. Το ΗΒ θα εισέλθει σε μεταβατική περίοδο διάρκειας 21 μηνών, αρχής γενομένης από την 30ή Μαρτίου 2019 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020. Ως εκ τούτου, παρέχεται επαρκής χρόνος και στις δύο πλευρές να διαπραγματευτούν μια μελλοντική πολιτική και εμπορική σχέση. Η συμφωνία περιλαμβάνει, επίσης, πρόβλεψη για μία μόνον παράταση της μεταβατικής περιόδου, η διάρκεια της οποίας θα συμφωνηθεί από κοινού.

Το σχέδιο συμφωνίας περιλαμβάνει τρία Πρωτόκολλα. Το πρώτο αφορά στο καθεστώς του Γιβραλτάρ, ενώ το δεύτερο ρυθμίζει τα σχετικά με τις βάσεις στην Κύπρο. Στο τρίτο πρωτόκολλο γίνεται, ως ήταν αναμενόμενο, ειδική αναφορά στη λύση για την αποφυγή των λεγόμενων «σκληρών» συνόρων μεταξύ της Βόρειας Ιρλανδίας και της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας μέσω της λειτουργίας της λύσης backstop (δίχτυ ασφαλείας), σε περίπτωση που δεν υπάρξει συμφωνία για τις μελλοντικές σχέσεις ΕΕ-ΗΒ έως την 31.12.2020 ή έως την ημερομηνία λήξεως παραταθείσας διάρκειας της μεταβατικής περιόδου. Σύμφωνα με το σχέδιο συμφωνίας, δημιουργείται κοινό τελωνειακό έδαφος μεταξύ ΕΕ και ΗΒ. Η Βόρεια Ιρλανδία θα παραμείνει στο ίδιο τελωνειακό έδαφος με το υπόλοιπο ΗΒ. Επιπρόσθετα, η Βόρεια Ιρλανδία θα εφαρμόζει τους κανόνες της ενιαίας αγοράς που κρίνονται αναγκαίοι για την αποφυγή σκληρού συνόρου, ιδίως σε σχέση με τα αγροτικά προϊόντα. Τέλος, το ΗΒ θα εφαρμόζει στο έδαφος της Βόρειας Ιρλανδίας τον Τελωνειακό Κώδικα της Ε.Ε. Έτσι, τα αγαθά θα διακομίζονται από και προς τα εδάφη της ενιαίας αγοράς (κατά βάση προς τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας) ακώλυτα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε, επίσης, την πολιτική δήλωση η οποία καθορίζει το πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας. Το Συμβούλιο επανέλαβε τη βούληση της Ένωσης, να έχει στο μέλλον όσο το δυνατόν στενότερη εταιρική σχέση με το Ηνωμένο Βασίλειο. Η προσέγγιση της Ένωσης θα εξακολουθήσει να καθορίζεται από τις συνολικές θέσεις και αρχές που εκτίθενται στους προσανατολισμούς του Συμβουλίου που είχαν συμφωνηθεί προηγουμένως. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα έχει συνεχώς υπό την εποπτεία του το θέμα αυτό.

